

(стипендії) – 6% , підвищення вартості комунальних послуг – 6 %. Також 8% опитаних нами студентів-економістів наслідком економічної кризи вважають ріст зарубіжної валюти, що супроводжується інфляцією, знеціненням національної валюти і, відповідно, зменшує платоспроможність суспільства. Винними у ситуації, що склалася, на думку респондентів, є: 1) парламент (40% респондентів); 2) президент (37% опитаних); 3) народ (13% студентів); 4) немає винного (вважає 10% опитаних).

На думку студентів, щоб вирішити проблему, зумовлену наслідками економічної кризи в Україні, необхідно: по-перше, здійснити реформи в уряді країни (65 % опитаних), по-друге, прискорити вступ країни до ЄС (10 % респондентів), по-третє, здійснити

перехід до повноцінної ринкової економіки (вважає 25 % опитаних нами студентів). Відповіді респондентів засвідчили, що молодь не довіряє існуючій владі в країні та прагне змін. На запитання «Чи дієві реформи влади щодо виходу із кризи?» 90 % студентів відповіли негативно і тільки 10 % довіряють існуючій у країні владі.

Щодо чинників економічної кризи, то серед них 35% опитаних назвали корупцію, 30% студентів вказали на безвідповідальність влади, 29% респондентів причиною кризового стану в Україні вважають слабку фінансово-економічну систему держави і тільки 6 % опитаних відповіли, що кризу спричинили воєнні дії на сході України. Ці данні ми можемо проаналізувати на рис. 2.

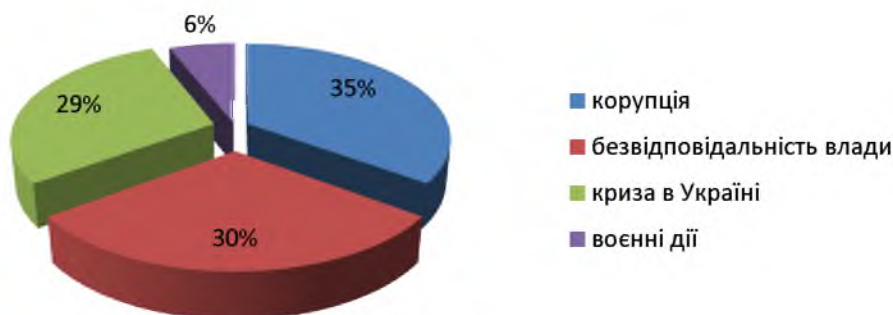

Рис. 2. Чинники економічної кризи

Таким чином, дані нашого дослідження підтверджують, що кризовий стан суттєво вплинув на життя суспільства та молоді зокрема. Знизився рівень добробуту, що спричинило обмеження у дозвіллі та соціально-матеріальному середовищі студентів. У молоді є недовіра до влади та політичної еліти країни. Не зважаючи на суспільні негаразди, молодь прагне до розвитку та самореалізації у рідній країні, до кардинальних змін держави до рівня європейських

країн з розвинутою економікою, що в результаті має привести до високого рівня соціального життя українського суспільства.

На нашу думку, перші кроки щодо вирішення даної проблеми вже діють. Відбулись зміни у законодавстві країни щодо зменшення тиску на малий та середній бізнес, що сприяє створенню нових робочих місць, та у перспективі створення власного бізнесу.

УДК 316.614:378.011.32

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ

Клітна К. – ст. 1 курсу, гр.ОПДвн-11

Науковий керівник – к.пед.н., доцент Зарішняк І.М.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Початковий етап навчання у ВНЗ має особливе значення у процесі розвитку особи майбутнього фахівця, тому тема нашого дослідження є актуальною. Перехід зі школи у вищий навчальний заклад – складний етап в житті молодої людини, оскільки вступ до ВНЗ призводить до значних змін міжособистісних контактів, соціального статусу, життєвих стереотипів. Цей період відбувається індивідуально, іноді навіть з надзвичайним напруженням нервової системи, що є причиною зниження розумової працездатності студентів та пояснює низьку успішність на першому курсі. Проблема адаптації студентів першого курсу до умов навчання у ВНЗ широко обговорюється в наукових публікаціях, оскільки від успішної адаптації першокурсників багато в чому залежить подальший

навчальний процес у ВНЗ, професійне становлення та особистісний розвиток майбутнього фахівця [1].

Проблемі адаптації студентів-першокурсників присвятили праці такі вчені, як Г. Балл, Ф. Березін, Н. Войтович, Н. Жигайло, Н. Кондратова, Т. Кухарева, О. Научитель, Т. Резник, І. Сімаєв, І. Зарішняк та інші.

Метою дослідження було з'ясувати, наскільки легко студенти змогли адаптуватися до студентського життя та що саме вплинуло на пришвидшення чи гальмування цього процесу.

Теоретичну основу дослідження склали теоретичні положення психологів і педагогів щодо адаптації студентів-першокурсників. Адаптація як соціальне явище – це процес включення особистості в нове для неї соціальне середовище, зокрема в колектив, становлення його складовою, активною

функціонуючою частиною, об'єктом і суб'єктом відносин цього середовища, перетворення нового середовища найближчого оточення в засіб життєдіяльності. Критерії адаптації виявляють ступінь активності в колективі, різнобічність її діяльності, значення для суспільства чи колективу, що адаптується [2, с.283]. При цьому виділяють як основні такі види адаптації як професійну та соціально-психологічну адаптацію [2, с. 118-122]. С. Самігін розрізняє три форми адаптації студентів-першокурсників до умов ВНЗ: 1) формальну адаптацію; 2) суспільну адаптацію; 3) дидактичну адаптацію [2, с. 285-287].

Дослідники дійшли висновку, що насамперед в абітурієнтів після періоду психічного стану радості, успіху, віри в майбутнє, планування перспектив студентського життя, очікування початку навчального року настає цілком реальний і досить складний для більшості першокурсників період адаптації. Багато першокурсників на перших курсах навчання відчувають великі труднощі, пов'язані з відсутністю навичок самостійної роботи, роботи з підручником та першоджерелами, аналізом інформації великого об'єму, чіткого висловлювання своїх думок [3, с.314-315]. Також науковці розглядають створення інформаційного освітнього середовища як умову формування навичок адаптації студентів економічних ВНЗ. Проведено дослідження міри впливу ІКТ і Web-технологій на адаптацію першокурсників до умов навчання в економічному ВНЗ [4].

Для того щоб виявити особливості соціальної адаптації студентів-першокурсників, нами було проведене опитування серед 38 студентів першого курсу Вінницького навчально-наукового інституту економіки ТНЕУ. Найменше труднощів в опитаних викликала суспільна адаптація, пов'язана із процесами внутрішньої та зовнішньої інтеграції з групою та студентським оточенням (63% опитаних студентів повністю пристосувалися до своєї групи,

53% налагодили стосунки з усіма одногрупниками, 74% опитаних вважають, що атмосфера у групі доброзичлива). Так само легко адаптувалися наші студенти до нового оточення, до структури ВНЗ, до вимог і своїх зобов'язань (формальна адаптація). Відповідно 63% респондентів відчувають допомогу куратора, 89% відчувають себе цілком комфортно у ВНЗ і не шкодують, що стали студентом нашого закладу, 84% вважає студентське життя набагато цікавішим, ніж шкільне.

Труднощі зумовила так звана дидактична адаптація першокурсників, обумовлена відсутністю навичок самостійної роботи, роботи з підручниками та інформаційними джерелами, аналізом інформації великого об'єму, чіткого висловлювання власних думок тощо. На запитання "Що у вас викликало найбільші труднощі в навчанні?" 32% студентів відповіли, що їм було важко знайти навчальну літературу, 26% опитаних важко було пристосуватись до нових дисциплін, а 7% першокурсників було важко виконувати домашні завдання.

В результаті дослідження процесу адаптації студентів-першокурсників у ВННІЕ ТНЕУ ми виявили, що не викликала проблем соціально-психологічна адаптація, яка зумовлена пристосуванням особистості до групи та групових взаємовідносин. Труднощі зумовила професійна адаптація студентів, пов'язана із пристосуванням до характеру, змісту й умов організації процесу навчання, формування навичок самостійності в навчальній і науковій роботі, з використанням ІКТ і Web-технологій. Більшості студентів подобається навчатися у ВНЗ, але в них виникають деякі проблеми з навчанням. Тому, на нашу думку, потрібно формувати у студентів такі основні риси характеру, як цілеспрямованість, впевненість та рішучість, що дасть змогу студентам краще долати труднощі у навчанні, спілкуванні, пошуку нових знайомств, а в подальшому і в професійній діяльності.

Література

1. Буланова-Топоркова М. В. Педагогика и психология высшей школы: учеб. пособ. для вузов / М. В. Буланова-Топоркова; отв. ред. С. И. Самыгин. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2002. – 544 с.
2. Педагогика и психология высшей школы: учеб. пособ. для вузов / отв. ред. С. И. Самыгин. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1998. – 544 с.
3. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. /А.І.Кузьмінський. – К.: Знання, 2005. – 486 с.
4. Зарішняк І. Н. Влияние ИКТ и WEB-технологий на адаптацию студентов первого курса высших экономических учебных заведений [Электронный ресурс] / И. Н. Зарішняк, Н. Ю. Ищук // Technika a vzdelávanie. – Ročník 3. – No.1. – Banská Bystrica. 2014. – С. 9-13. – Режим доступа: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/10162/1/web.pdf>, свободный, название с экрана.

УДК [316.612+159.923.33]:334.722-057

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПОРТРЕТ УСПІШНОГО ПІДПРИЄМЦЯ ОЧИМА СТУДЕНТІВ-ЕКОНОМІСТІВ

Підгаєць Д. – ст. 2-го курсу, гр. ЕППвн-21

Науковий керівник – к.пед.н., доцент Зарішняк І.М.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки

Ринкова економіка неможлива без підприємницької діяльності і без підприємців, тобто без діяльності вільних, активних і підприємливих людей, умілих керівників. Успіх у підприємстві базується на здатності підприємця приймати правильні обґрунтовані

рішення. Важливим завданням є визначення найважливіших якостей, здібностей та поглядів успішних підприємців. Тому метою нашого дослідження є виявлення найхарактерніших рис особи підприємця, визначення особливостей готовності до професійної